

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 22.

Magyar Gazdaszövetség.

(K. O.) A Magyar Gazdaszövetség ünnepet ült. Leleplezte szobrát annak a férfiúnak, aki a magyar gazdaszövetség megteremtője és lelke volt mindaddig, míg ki nem dőlt az élők sorából. Károlyi Sándor gróf emléke sokáig fog élni a magyar gazdák szívében és kell is hogy éljen, mert Károlyi Sándor gróf nem egy személy, hanem egy eszme, a magyar föld ereje, produktivitása és a magyar fajnak a magyar földből táplálkozó enerzsiájának eszméje.

Aki komolyan és céltudatosan akar valamit, eredményt tud elérni. Károlyi Sándor gróf komolyan akarta a magyar földet jogaihoz juttatni. És a mi jó és üdvös dolog egy évtized alatt a magyar föld érdekében történt, az Károlyi Sándor által életre keltett Magyar Gazdaszövetségnek köszönhető.

Ha visszatekintünk a másfél évtized előtti magyar gazdatársadalomra és azt a maival összehasonlítjuk, látnunk kell, hogy mily örvendetes átalakuláson ment át. A magyar gazda egy évtized előtt apa-

likus volt, kényszerítve turta a földet, anélkül, hogy boldogulását remélte volna. Tolta az uralkodó közgazdasági politikát, anélkül, hogy annak veszélyeit látta volna. Annyszer mondották neki, hogy Magyarország nagyipar és nagykereskedelem nélkül nem lehet boldog, hogy végre is elhitte. Az erre való törekvésnek áldozta a magyar föld volt, mely váltságba jutott és birtokosát tisztességesen táplálni nem volt képes. Ezt belátta a magyar gazda, de azt már nem, hogy a nagy áldozatnak gyümölcse nincs, mert sem nagyipart, sem nagykereskedelmet megteremteni nem voltunk képesek. A szélső merkantil politikának leghűségesebb fegyverhordozója a magyar gazda volt.

De megváltoztak az idők. A nagyiparral bíró államok voltak az elsők, melyek belátták, hogy őszinte agrárpolitika nélkül hiába való minden nagyképűsködés. Németországban az agrárbund volt az, mely a mezőgazdaságnak megszerezte a termelő gazdasági ágak közt azt a joggal megillető helyet. Oly befolyást nyert a gazdasági politika irányítására, hogy a közkormányzat az agrárkövetelések szerint rendezkedett be. Nyilván a német Agrárbund lebegett Károlyi Sándor szemei előtt, mikor a ma-

gyar Gazdaszövetség alapjait lerakta. És akik annak idején talán gunyosan és kicsinyléssel szemlélték a magyar gazdák tömörülését, oly annyira, hogy a magyar sajtó tudomást sem akart venni erről a társadalmi szervezkedésről, ma csodálattal látják, hogy a Magyar Gazdaszövetség oly tényezője közéletünknek, melynek betolyása előtt mindenki meghajol. A nagy, közép és kisgazdák ezreit tömöríti maga köré, mert nincs ellentét nagy és kicsi gazda között, mint azt az agrártörekvések ellenségei feltüntetni szeretnék. A Magyar Gazdaszövetség hatása alatt megszabadult a magyar gazda attól a lidércnyomástól, mely kicsinyhitűvé és gyávává tette. Kedvvel dolgozik, mert fáradozásának jutalmát látja. Kezd újra törődni a közélettel és garasával istápolja azt a társadalmat, mely nélküle élni nem képes. Komoly öntudatossággal vesz részt a politikai és társadalmi mozgalmakban, mert tudja, hogy az agrártörekvéseknek meg vannak azok a nemes szándékai, a melyek a politikai és gazdasági téren való összes érdekellentétek méltányos kiegyenlítésére törekcsenek.

Ez a magyar gazdának mai képe, úgy amint azzá lett a Magyar Gazda-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mézeshetek.

— Mabel C. Urech. —

A kis fürdőhely csendesen pihent a holdfényben egy meleg augusztusi estén. A fürdővendégek javarész: lefeküdt már, noha alig mult el tíz óra. Csak a hosszú és szűk utca végén álló kis fehér ház nyitott ablakából hallatszottak ki halkán a zongorán kivert dalütemei.

A függöny csak félig borította az ablakot. Kívülről még lehetett látni két bőrcipős lábat, mely az ablakdeszkán pihent. Egy alacsony széken ülő fiatal ember tartozékai voltak.

A dal véget ért s egy ragyogó szemű fiatal hölgy az ablakhoz lépett s ábrándosan kinézett az ablakon.

— Ez az utolsó est, melyet itt töltünk — mondotta némi szünet után, elmélázva. — S most már igazán véget érnek mézeshetek, Félix?

— Igen, — mondotta ez — sajnos, véget érnek.

— Ugy-e, hogy gyönyörűségek, felejtethetlenség voltak, Félix?

— Bizony, minden tekintetben.

Lucie hozzá lépett s ő megölelte és magához vonta.

— És ugy-e, te sem mégy el szívesen jünem?

— Én sem, — de tudod, azért nem lesz éppen rossz, egy kissé jobb széken ülni megint.

Lucie felkacagott és kedvesen hozzásimult.

— Férfi-beszéd! De ugy-e, Félix, azért neked is gyönyörűségek voltak ezek a hosszú nyugodt esték, amelyeken egészen a magunké voltunk és senki sem háborított bennünket?

— Természetesen. Nekem talán még elragadóbbak voltak, mint neked.

Hallgattak néhány pillanatig. Mindketten kinéztek a csöndes utcára.

— Félix, töltsük így mindig az estéinket, akkor is, ha már otthon leszünk! Szeretném ha senki sem jönne hozzánk és mi sem mennénk senkihez. Oly unalmas az! Mit is csináljunk velük? Hadd legyen nálad csak én magam. Ha tőlem függne, örökké tarthatnának a mézeshetek!

— Én sem kívánok jobbat magamnak, — mondotta gyöngéden a férj.

Lucie egymagában volt kényelmes szobájában és merengve nézte a kaadalló tűzét. Az ölében egy újság hevert s néha-néha egy pillantást vetett a hasábjaira.

— ... Hangverseny ... Szimfóniák! Most egy éve még mindketten ott lettünk volna, de most — Nem venné-e rossz néven

Félix, ha azt mondanám, hogy menjünk el együtt? De nem hisz-e, hogy már reáuntam magános estéinkre?

Sóhajtott egyet, felállt és egy hasábot tett a tűzre.

— Én nem untam reája — én bizonyosan nem. Jobban szeretem, mint valaha. De ... ó, csak ne volna oly nehéz újra megkezdeni a kimenőket! Akkor, midőn visszatértünk, egyáltalán nem tartottam volna lehetségesnek, hogy kívánczohatnám az efféle ... oly páratlan boldogság volt együtt tölteni a hosszú estéket, mert Félix ugyis házon kívül volt reggeltől estig. De ... Schubert betejezetlen szimfóniája és egy Beethoven-féle ouverture ... Vajjon ez egyszer eljönne e velem Félix?

— Távirat érkezett, nagyságos asszonyom! Lucie átvette, felbontotta és kerekre nyílt szemmel nézett rá:

»Ma este későn jövök. Váratlan teendőm akadt. Félix.«

Menyegzőjük óta ez volt az első est, melyet nem töltöttek együtt! Nagyon fontos dolog történhetett ez irodában! De hát csakugyan ott is áll a táviratban, hogy »váratlan teendője« akadt.

Szegény Félix! Mennyire bosszanthatja — de bosszanthatja őt magát is, mert reá az est hosszas egyedülléte vár. Ekkor megvillant elméjében egy gondolat: Ha most, midőn Félix amugy sem jön haza, ha elmenne most a hang-

TÁTRAY GUSZTÁV

kézi munka és rövidáru üzlete Rákóczi-út 4. orsolya templom mellett. Helyi és vidéki telefon 783. sz. Elismert szolid kiszolgálás!

!! FONTOS A SZÜLOKNEK !!

Iskolai idényre kézi munka és mindenféle gyermek ke-lengyék előírás szerint. Harisnyákban és mindennemű rövid-árúknban nagy raktár, legolcsóbb árak!

szövetség behatása alatt. Szervezkedett és szövetségelt. Ebben rejlik az erő, ebben rejlik a siker. És amikor a magyar gazdák leleplezték Károlyi Sándor gróf szobrát, teheték azt a büszke öntudattal, hogy a vezér által életre keltett magyar föld édes mindnyájunk táplálója és anyja.

A delegációkból.

Ma is mind a két delegáció ülést tartott. A magyar delegáció plenáris ülésben a hadügyi budgetet tárgyalta.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció ülésén gróf Zichy Ti-
vadar elnök. A napirend előtt Babits-Gyulski Lyuba a horvátországi szerb hajszeről interpellálta meg a belügyminisztert, mert szerinte a följelentések a katonai körök akciójával hozhatók összekötetésbe. Állítólag Naszistót és Forner kapitányt a vezérkar tagja támogatta.

Hoffmann Hugó altábornagy: A hadvezetésnek van a szerb mozgalomról tudomása, mert a hadügyi kormány nagy figyelemmel kíséri az egész sajtót, hogy tudja, mi történik politikai tekintetben. Hogy azonban mit irjanak az egyes hírlapírók, ezt nem befolyásolhatja a hadügyminiszter. Az egész délvidéki mozgalom bűnügyi következtetéseket von maga után, a melyekre szintén nem gyakorolhatnak befolyást a katonai hatóságok. Tagadja, hogy a katonai hatóságok betolynak a mozgalomba. Még a boszniai 15. hadtestnek sem volt abba része, pedig annak politikai hatásköre is van. A tisztok magánténykedését nem kíséreljük tüzetes figyelemmel. Ha Forner kapitány tényleg befolyt az ügyekbe, el fogok ellene járni.

A bizottság a választ tudomásul vette.

Okolicsányi László: Elfogadásra ajánlja a költségvetést. A hadsereg fejlesztése elől a magyar nemzet nem zárkozhatik el.

Szemere Miklós: A kormányozható légihajókról és repülő gépekről szól. Nagyon hibáztatja, hogy a hadügyi kormány költségeloirány-

zatában a kormányozható hadilégihajóról nincs szó.

Szabó István: Feltűnőnek tartja, hogy míg Németországban és Franciaországban évek óta a hegyestormáju gyalogsági lövedékek vannak használatban. A műszaki csapatok kiképzése ellen kifogása van. Az aratási szabadságra jogosító bizonyítványnak ingyenesnek kell lennie. A költségvetést elfogadja.

Bakonyi Samu: A dinasztia és a két állam biztonságát a nemzeti követelések teljesítésében kell keresni.

Molnár János: A legénységet úgy kell nevelni, hogy a szocializmus nemzetközi és vallástalan tévtanai ne lehessenek reá hatással. A katolikus legénység vallásos nevelése dolgában intéz kérdéseket a hadügyminiszterhez. Reméli, hogy nem kap tőle olyan brüszk választ, mint annak idején Fejérvárytól, aki azt mondta neki, hogy a hadsereg nem akar kapucinusokat nevelni. (Derűtség.)

Hellebront Géza: Mig a nemzeti követelések teljesületlenek, addig a magyar nemzet a hadseregért újabb áldozatokat nem hozhat.

Tomisics György: Kérde a hadügyminisztert, mikor kezdenek komolyan hozzá a lika-dalmáciai vasút építéséhez.

Tuskán György és Babits Gyula horvátul beszélnek.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, melyen a tengerészeti budgetet tárgyalta.

Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok: A flotta kiegészítése attól függ, hogy a többi nagyhatalom milyen hajókat épített. Ha a többiek nagy hajókat építettek, nekünk követnünk kell ezt a példát. Epen ezért új hajóink tetemesen nagyobbak lesznek, mint az eddigiek, úgy hogy 18.000 és 19.000 tonna közt változik a súlyuk. Esetleges harc esetén a döntés szárazföldön fog bekövetkezni, de erre nagy befolyással lesz, miként teljesítette a flotta a köteletségét. Ezután részle.kérdésekre tért át.

A horvát bán Budapesten.

Báró Rauch Pál horvát bán ma reggel Zágrábról

Budapestre érkezett és a délelőtti folyamán hosszabb megbeszélést folytatott Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Ez alkalommal a bán részletes jelentést tett a horvát- és szlavonországi helyzetről, valamint beszámolt a Bosznia és Hercegovina annektálásával kapcsolatos hangulatról. A bán előterjesztései megnyugtatóak voltak. Báró Ranch jelenlegi ittidőzése alatt előreláthatólag báró Achrenthal közös külügyminiszterrel is érintkezésbe fog lépni.

Balkáni bonyodalmak.

A hadiszerek kivitele tilos.

Wekerle Sándor miniszterelnök a következő rendeletet adta ki:

Minisztertanácsi határozat alapján és az osztrák cs. és kir. kormánnyal egyetértve mindennemű fegyvernek, löszernek, fegyver- és löszeralkatrészeknek, mindennemű lö-, robbantó- és gyújtószerkezetek, valamint az azok előállításához szükséges anyagoknak, lovaknak, szamaraknak, hátas- és teherhordó állatoknak (öszvéreknek), továbbá ezek felszerelésére szánt tárgyaknak, galamboknak, végül hadi célokra alkalmas más anyagoknak az az osztrák-magyar monarchia két államából Boszniát és Hercegovinát is beleértve, illetve ezeken keresztül Szerbiába Montenegróba való kivitele, illetve átvitele megtiltatik.

Ez a tilalom kiterjed mindazokra a küldeményekre, melyek akár közvetlenül Szerbiába vagy Montenegróba rendelvek, vagy melyekről alaposan feltételezhető, hogy közvetve fognak az említett államok területére kerülni.

A m. kir. miniszterium tentartja magának, hogy a fent megjelölt árukat tartalmazó oly küldeményeket, a melyek más rendeltetéssel indittatnak utnak, végleges rendeltetésüket illetőleg ellenőrizze.

A ilyenmű küldemények már bevallott rendeltetésének megváltoztatása nincs megengedve.

versenyre, meg sem bánáná vele az urát! Egyáltalán nem is kellene megmondania, ha csak...

De ha előbb jönne haza, mint ő, nem venné rossz néven, hogy nem várta meg? Egy pillanatig habozott, aztán még egy pillantást vetett az újságban hirdetett műsorra — és kisetett a szobájában.

— Emma, gyorsan a vacsorámat. Az ur nem jön meg s én elmegyek!

Lucie egy óra mulva ott ült már a hangversenyterem erkélyén, a hol. mátkaságuk idején oly gyakran ültek együtt Félix-szel.

— Nagyon szépen eljöhettünk volna ide már egyszer-mászor! De mikor mindig csak magunkra akartunk lenni! Vajjon nem szeretne idejönni olykor-olykor Félix is! De hogyan mondjam meg neki a nélkül, hogy azt ne higye — oh, Félix!

A terem gyorsan megtelt; a zenekar tagjai elfoglalták helyöket és hangicsálni kezdetek hangszereiken. Lucie jóleső érzéssel vetette hátra magát székében. Schubert befejezetlen szimfóniája oly mélyen megragadta lelkét, hogy könny borította el szemét. Egész idő alatt az a boldog est járt eszébe, meiyen Félix-szel együtt hallgatta végig ezt a remeket.

Odahagyta a termet s lelkében ott zsongtak a fenséges dallamok, melyeket ujja meghallgatott s a hogy hazafelé vitte az omnibusz, nem győzte csodálni, hogyan lehetett el oly soká az ily élvezet nélkül s hogyan érhetette be saját zongorajátékával.

S nemcsak ő, de Félix is — Félix, a ki maga oly végtelenül szereti a nemes muzsikát; hogyan nélkülözhetette ezeket a pompás hangversenyeket, melyeknek élvezetéhez oly könnyű szerrel jut hozzá az ember?

Remélhetőleg még nincs otthon Félix s nem várja jöttét egyedül és türelmetlenül.

Mig ily gondolatokba uerülten ült az omnibuszban, házuk kapuja előtt megállt egy kocsi és kiugrott belőle Félix.

— Jó éjszakát, öreg cimborám, köszönöm! Jó ötlet volt tőled, hogy eljöttél értem!

— Örülök, hogy kedvedre tehettem, — szólt ki egy hang a kocsi belsejéből. — De legközelebb hozd magaddal a feleségedet is. Sajnálom, hogy ezuttal csak két jegyem volt. Tehát a viszontlátásig!

A kocsi elrobogott, Félix pedig meglehetősen büntudatos arccal rohant fel a lépcsőn. Kivette zsebéből a kulcsot, benyitott az előszobába, szokás szerint halkán füttyörszött, a mire Lucie rendszerint tüstént megjelent s köszöntötte. De ma bizony nem jelent meg. Csak Emma jött álmos szemmel a konyha felől.

— A nagyságos asszony elment hazulról. Hozzam a nagyságos ur vacsoráját?

— A vacsorámat, — igen, azaz, hogy nem, inkább még várok egy kissé. Nem mondotta meg feleségem, hogy hova megy?

— Nem mondott semmit. Nagyon hamar megvacsorázott és rögtön elment.

— Nem tudja, megkapta a táviratomat?

— De igen, azt még átadtam neki.

Az ur belépett az elhagyott szobába és halkán füttyörszve, a kandalló felé tartott. A dallam, melyet füttyült, Schubert félbenmaradt szimfóniája volt.

Hirtelen elhallgatott és cigarettára gyújtott.

— Mennyire élvezte volna, — dűnyögte elgondolkozva. — Azt hiszem, nem jó neki ez az egyhangú élet. De ha én ajánlanám neki a változatosságot, végre még azt hinné, hogy

meguntam vele az egyedüllétet. De megmondjam-e neki azt, hogy ma Ferivel a hangversenyen voltam? Talán megbántanám vele. Egyébként, úgy látszik, hogy ő is keresett magának szórakozást.

Egy ideig még várta türelmetlenül, bántotta az unalom, s már-már bosszankodott, midőn megszólalt a csengő, s a következő pillanatban Lucie, izgalomtól égő szemmel, megjelent a szobájában.

— Remélem, nem sokáig várakoztál reám, Félix, — kérdezte békitő hangon.

— Nem, nem nagyon sokáig, — mondotta kedvetlenül. — De nem is tudtam, hogy elmentél hazulról.

— Valami kellemetlen üzleti ügy miatt kellett kimaradnod? — kérdezte Lucie, nem felelve kérdésére. — Fáradt vagy?

Félix örült, hogy nem kell felelnie első kérdésére. Szerette volna megkérdezni tőle, hogy hol töltötte az estét, de nem tette büszkeségből.

Együtt az ebédlőbe mentek és szótlanul ültek az asztalhoz; úgy látszott, mindkettejüket elfoglalják gondolataik, a tényérjokat nézték, egy-egy pillanatra mosoly jelent meg arcukon, aztán félénk pillantást vetettek egymásra, megtudni, hogy nem vette-e észre a másik.

Végre felállt Lucie.

— Most lefekszem, — mondotta és titkon azt gondolta, hogy Félix talán mond valamit kimaradásának okáról, vagy legalább célzást tesz az ő kimaradására.

Az ajtó felé tartott és halkán zűmmögött magában. Félben figyelmessé lett, mert hiszen a dallam, melyet zűmmögött, Schubert félbenmaradt szimfóniájának dallama volt!

Ez a ki- és átviteli tilalom azonnal hatályba lép.

Budapest, 1908. évi október 21-én.

Wekerle Sándor s. k.
m. kir. miniszterelnök.

E rendelettel egyidejűleg a kormány nyilatkozatot adott ki a Magyar Távirati Iroda után, a melyben kijelenti, hogy bár a monarchia óhaja a balkán konfliktus megelőzése, a magyar kormány, egyetértésben a külügyi kormányval s az osztrák kormányval, tekintettel a szerb és a montenegrói eseményekre, kénytelen volt a rendelet kiadására, amely a megkötött kereskedelmi szerződésnek minden tekintetben megfelel.

Előkészületek a mozgósításra.

Az esetleges mozgósításra minden tekintetben megtették az előkészületeket. Legújabbán az illetékes adóhivatalok kaptak rendeletet erre vonatkozólag.

A nagyváradai pénzügyigazgatóság tegnap kapott ilyen rendeletet a pénzügyminiszteriumtól, amely rendelet értelmében a kir. adóhivatal a katonai kerületi parancsnokság utalványára tartozik 500.000 koronát nyomban kifizetni.

Ezek a mozgósítás első költségei. Hogy mennyi következik még utána, az a további rendeletektől függ.

A pénzügyminiszter rendeletének másolatát a kerületi parancsnokság is kézhezvette és így katonáék minden tekintetben készen vannak arra, hogy a legelső parancsra indulhassanak. Katonai tudósítónk értesülése szerint azonban csak részleges mozgósításról lehet szó. Éppen ezért küldötték szét a tartalékosok behívóit személyre kiállítva a községi elöljáróságokhoz, akik csak azoknak a tartalé-

kosoknak kézbesítik behívóikat, akik a mozgósítandó ezredek csapataihoz tartoznak.

Szerbia nem nyugszik.

Belgrád, október 22.

A szerb lapok kivétel nélkül irnak Ausztria-Magyarország ellen, még a kormány létbivatalosa, a Samonprava is úgy ír Magyarország-Ausztriáról, mint egy »könyörtelen rendőrállam«-ról, amely szégyene Európának. A »Pravda« is azt írja, hogy a zágrábi esetért Miklós montenegrói herceg legjobb elégtételt szerezhetne azzal magának, ha a cettinjei osztrák-magyar követet láncba vert kezekkel szállíttatná a határra.

Vukovics generális, Miklós herceg követét a királyon kívül György herceg is fogadta. Majd később több miniszterrel és államférfival konferált, Pasicscsal is, aki ma Péter király egy levelét viszi Pétervárra Miklós cárnak. Pasics nem Magyarország-Ausztrián, hanem Románián keresztül veszi útját. Novakovics Stojan, aki a szultánnak viszi a király egy levelét, szintén Románián át megy rendeltetési helyére, hogy ne kelljen az osztrák-magyar monarchiával szövetséges Bulgáriát érintenie.

A belgrádi osztrák és magyar kereskedők nagy szorultságban vannak. Az üzletek előtt állandóan csoportok vannak, akik megakadályozzák, — hogy vevők léphessenek az üzletekbe.

Egy hölgyet, aki ilyen üzletben vásárolt, a tömeg inzultálta. A bojkottált kereskedők közül többen be is zárták üzletüket. A bojkott rendezését a diákok vállalták.

Belgrád községi hatósága elhatározta, hogy minden osztrák és magyar állampolgárt szolgálatából elbocsát.

Tárgyalások Törökországgal.

Pétervár okt. 22.

Ideérkezett jelentések szerint Törökország és Ausztria-Magyarország közt a tárgyalások kielégítő módon folynak. Az orosz külügyminiszteriumban ezt hallgatólag veszik tudomásul.

A hatalmak konferenciája.

Konstantinápoly, október 22.

A mai minisztertanács folyamán az angol nagykövet megjelent a portán és beszélt a nagyvezérrel. Egy miniszter kijelentése szerint a mai minisztertanács nem hozott végleges döntést a konferencia programtervezetere adandó válaszában. A porta álláspontjának megvitatása még nincs befejezve. Egy másik miniszter kijelentette, hogy a konferencia létrejövetele kétséges, miután Ausztria-Magyarország csak Törökországgal való előzetes tárgyalás után hajlandó azon résztvenni.

A török bojkott.

Berlin, október 22.

A »Berliner Tagblatt« jelenti Konstantinápolyból: Az itteni osztrák-magyar nagykövet

főfigyelmébe még most is a bojkott mozgalomra fordítja. Egy török ujság jelentése szerint báró Aehrenthal utasította a nagykövetet, hogy adja tudtára a portának, hogy az osztrák magyar csapatok a novabazári szandzsákot csak a bojkott mozgalom befejezése után fogják teljesen kiüríteni.

Konstantinápoly, okt. 22.

A minisztertanács ma még nem hozott végleges határozatot a konferenciára vonatkozó válasza. A minisztertanács közben az angol nagykövet beszélt a nagyvezérrel, aki kijelentette, hogy a konferencia egybehívása kétséges, mert Törökország ügyét Ausztria-Magyarországgal előzetesen kívánja megoldani.

Pancsova, október 22.

Itt az este erős ágyuzást és fegyverropogást hallottak. A tegyverlárma okát még nem tudják. A lövések a szerb partokon történtek.

A nagyváradai szőlősgazdák Budapesten.

— Az országos nagygyűlés. —

A magyar gazdatársadalomnak budapesti 3 napos mozgalmi közé kimagaslólag kapcsolódott be a magyar szőlősgazdák szerdai népgyűlése.

Magyarország minden borvidékéről már reggel 8 órakor kezdettek gyülekezni az érkezők. A nagyváradiaikat dr. Molnár Imre vezette. A gyűlés megnyitásával a Tattersaal óriási helyisége, melyben 25 ezer ember elfér, csaknem félig megtelt a 10 ezerrel meghaladó szőlősgazdák főnyével. A népgyűlés fél kilenctől 11 óráig tartott s a felkért 6—8 szónokon kívül még vagy 20, 25 ember beszélt kifejezve minden borvidék csatlakozását a megindított mozgalomhoz. Több százra menő hegyközség gazdasági egyesület, iparkereskedelmi kamara, vendéglősök egyesülete, törvényhatóság fejezte ki levélben és táviratban a boritaladó eltörlése iránti óhaját. Az aláírások száma meghaladja a 30 ezert, köztük Nagyvárad 6000 aláírója. Még a gyűlés folyamán is folyton érkeztek a tudósítások s hacsak 3—4 nappal több idő állott volna rendelkezésre 2 vagy 3 annyi eredménnyel lehetett volna a népgyűlésnek beszámolni.

Az ismert határozati javaslaton kívül a népgyűlés felkérte Bernáth Béla képviselőt, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával határozati javaslatot terjesszen be a háznak, melyben a boritaladónak azonnali törlesztését kérje. A jelenlevő 20—25 országgyűlési képviselő egymásután lépett az emelvényre s leszögezte szavazatát a javaslat aláírása és támogatására.

A lelkesedés varázshatása alatt a népgyűlés együttesen kívánt felvonulni a miniszterelnökhöz; de miután a felvonulás nem volt bejelentve s a miniszter a gróf Károlyi Sándor ünnepségén és a delegációkban volt elfoglalva reggel nem adhatott kihallgatást, de azért a népgyűlés tagjainak nagyrésze délutánig is kitartott.

Félix az asztalnál maradt, újabb cigarettára gyujtott, aztán elővette a zsebéből a ma esti hangverseny műsorát. Szétbontotta és átfutott tartalmán.

— Nem hagytam itt a köpönyegemet? — kérdezte akadozva Lucie, amint körülbelül husz perc múlva hirtelen benyitott a szobába.

Halványkék pongyola volt rajta, haja kibontva omlott vállára. Ekkor hirtelen észrevette a műsort, melyet Félix még mindig a kezében tartott.

— Ez az enyém. Félix . . . én . . . én hagytam itt előbb.

Gyorsan odalépett hozzá és . . .

— Mi az, ami a tiéd? — kérdezte Félix lassan és elcsodálkozva s igyekezett feltűnés nélkül eltüntetni a műsort zsebében. — Mit gondolsz? Voltaképpen miről beszélsz?

Lucie megkapta a kezét.

— Arról a műsorról! Az enyém az! — kiáltotta izgatottan és elhalászta tőle.

A papírlap szélén néhány ceruza-vázlat látszott, néhány zenésről, kiknek alakját Félix néhány jellemző vonással papírra vetett.

— Istenem, hiszen ez nem is az enyém!

Ijedten leejtette és riadtan nézett Félixre. Aztán hirtelen felkacagott — és kezdetté, mindketten megérteni a helyzetet.

— De legközelebb együtt megyünk oda, ugye, Lucie? Nem gondolod?

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador
Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyyszintén régi
sírbeoltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely

sírkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Közponri iroda Nagyszében Fleischer u. 17.

Fióktelepek:

Déva. Kolozsvár. Bánpatak

Már 3 óra után a különben csendes Budavára csak úgy hemzseget a magyar szőlősgazdák tömegeitől s lehet, hogy maga öreg királyunk is érdeklődött a királypalota előtti eme szokatlan jelenség láttára.

Midőn a miniszterelnökség kapui megnyitak a nagyterem mely 500 embert képes befogadni egy pillanat alatt megtelt s a kívül maradtak száza hangosan követelték, hogy a miniszterelnök a palota erkélyéről beszéljen, mert ők is hallani akarják nagyfontosságú nyilatkozatát. Maga a miniszterelnök alig kapott egy kis helyet beszéde elmondására.

Nem áll az a közlemény miatha *Wekerle* elutasító vagy csak semmit mondó nyilatkozatokot tett volna. Válaszának lényege a főbb vonalakban következő.

A kormány teljesen tájékozva van a szőlőgazdaság jelenlegi helyzete felől, ismeri azt a válságos helyzetet, mely a borárak ily rohamos hanyatlása következtében a szőlőművelést fenyegeti. Nem akar beválthatlan illuziókat támasztani, de a kormánynak igen súlyos gondját képezi a jelen helyzet miképeni szanálása. Utal a kormányzat nehézségére. Nemcsak a 16 millió állami boritaladó elmaradása út rést a költségvetés realitásán, de összefügg az adó eltörlésével a városok kártalanítása, melyek az adó eltörlése folytán okvetetlenül kárpótlásra szorulnak; utal a Horvátországgal való kapcsolatunkra, melylyel az adó eltörlése esetében újabb áldozatok árán tárgyalni lesz szükség. Megígéri azonban, hogy a kormány a legnagyobb jóakarattal s az ügy komolysága parancsolta szorgossággal fogja e nehéz kérdést tanulmányozni s a magyar szőlősgazdák képviselőit is megfogja hallgatni. De uraim — így folytatta a miniszterelnök — a boritaladó nem egyedül képezi akadályát a szőlőművelés fejlődésének. — Darányi kollégámmal egyetértőleg mindent elfogunk követni, hogy áldozatok árán is előmozdítsuk a szőlőművelést, a termelés megkönnyítése, annak utjában álló akadályok elhárítása által. Az értékesítés nagy kérdésének megoldására hatályos intézkedések megtételét ígérjük. Az igazságos pénzügyi politikának nem egyedüli tétele a minél nagyobb költségvetési eredmény, mert a jól alapozott pénzügyi politika az adózó polgárok keresetképességén nyugszik, mely a nagyobb terhek elviselésére képesít.

Azt hisszük ezek a nyilatkozatok garanciát nyújtnak arra, hogy küzdelmünk nem vesznek kárba s hogy a magyar szőlősgazdák egyetemének összetartó fellépése igazságos ügyünket előbb utóbb eredményre fogja vezetni s hogy Magyarország egyik legmunkásabb, leghazafiasabb elemének biztosítása egy jóakaratu kormány kezébe van letéve.

A gyűlésen nagy lelkesedéssel fogadták a nagyváradiakat, kiknek elnöke, dr. *Molnár Imre* a legnagyobb buzgalommal fejtette ki a mozgalom sikere érdekében s a nagygyűlésen is hatalmas, lelkes beszédet mondott, mely méltán keltett nagy feltűnést és lelkesedést.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

A Petőfi-család hamvai.

A Petőfi-Társaság kegyeletes gyászünnepre készül: a halhatatlan nagy költő, Petőfi Sándor szüleinek, testvéreinek, fiának és öcscsének szétszórta nyugvó hamvait, a Kerepesi temető új parcellázása miatt exhumáltatja, az exhumált hamvakat a Székesőváros által adományozott diszshelyen közös sirhant alá temeti és föléje méltó emlékművet állít. A Társaság a X-ik kerületi előljáróság, mint illetékes közegészségügyi hatóság utasítására dr. Földi Emil fővárosi tisztii orvossal és Nyiri Zsigmond helyettes temető-igazgatóval együttesen már megállapította a gyászünnepprogramját, mely szerint a hamvak áthelyezése és megszentelése október 24-én délelőtt 10 órakor lesz a Kerepesi temetőben. Az egyházi szertartást *Prohászka Ottokár* székesfehérvári róm. kath. megyéspüspök és Scholtz Gusztáv ág. ev. püspök végzi, mivelhogy Petőfi hitvese és fia róm. kath. vallásúak, szülei és öcsce pedig ágostai hitvallású evangélikusok voltak.

Október 24-én reggel dr. Földi Emil fővárosi tisztii orvos a hatóság és a Petőfi-Társaság kiküldöttjeinek jelenlétében exhumálni fogja a Kerepesi-temetőben az a/5—4—41. számú sirhelyben eltemetett Petrovics István és neje, a 26—10—22. számú sirhelyben eltemetett Szendrey Julia és a 25—17—14. számú sirhelyben eltemetett Petőfi Zoltán hamvait. Az exhumált hamvakat Petőfi Istvánnak, a költő öcscsének Békésmegyéből, a csáki temetőből exhumált és Budapestre szállított hamvaival együtt két új érckoporsóba helyezik olyképpen, hogy az egyik koporsóban a költő szüleinek és öcscsének, a másikban hitvesének és fiának hamvai fognak pihenni. A hamvak elhelyezése után a két érckoporsót az »Entreprise des pompes funébres« alkalmazottai, a Petőfi-Társaság tagjai és egyetemi ifjak fáklyás kísérete mellett és 117-es sirhelytáblában, a baloldali sirboltokkal szemben levő kettős sarok-diszshelybe viszik, miközben a Magyar Allamvasutak mérnökeinek élénkara a »Testvériség« Haki N. Lajos karmester vezetésével gyászdalokat énekel. A diszshely körül foglal helyet a meghívott közönség. Itt végzik a püspökök az egyházi szertartást. Előbb Prohászka püspök szentel meg Szendrey Julia és Petőfi Zoltán koporsóját, utána Scholtz Gusztáv mond imát a szülők és a testvér koporsója felett. A megszentelés után a koszorúk elhelyezése következik, mire az énekkar gyászdalaival a gyászünneppet véget ér.

A Petőfi-Társaságtól ma az alábbi jelentést vettük:

A Petőfi-társaság mély tisztelettel tudatja, hogy a halhatatlan nagy költő: Petőfi Sándor szüleinek, Petrovics Istvánnak és neje, Hruz Mária; öcscsének, Petőfi Istvánnak; továbbá volt hitvesének, Szendrey Juliának és fiának, Petőfi Zoltánnak részben a kerepesi temetőben, részben Békésmegyében a csáki temetőben szétszórta nyugvó hamvait exhumáltatja. Az exhumált hamvakat a székesőváros által a kerepesi temetőben az 1/17 es sirhely-táblában adományozott kettős sarok-diszshelyen közös sirhant alá temeti s föléje méltó emlékművet állít. A hamvak áthelyezése és megszentelése szombaton, október 24-én délelőtt 10 órakor lesz a kerepesi temetőben, ahová tisztelettel meghívjuk. Ha a csatatéren megdicsőült költő hamvai fölé nem emelhetjük a megemlékezés templomát: gondozzuk kegyelettel a »legjobb szeretett atya és anya«, az »örökre szeretett hitves, fiu és testvér« közös sirhal-

mát! Budapest, 1908. október havában. A Petőfi-társaság.

Sztrájk a Népszavánál.

Mégsem olyan ostobák a kuruzslók, mint a milyennek látszanak. Van nekik magukhoz való eszük, a mely első sorban azt diktálja nekik hogy a saját kotyvasztékukat soha se vegyék be. No de hiszen ez természetes is. Ők ismerhetik legjobban a főztjüket.

Ezért nem hallani soha, hogy a kuruzsló csodaszereibe a kuruzsló maga pusztult volna bele. Ez a szerencse rendesen másokat szokott érni.

A szociáldemokrata kuruzslók vannak most megakadva: rajtuk akarják kipróbálni csodaszereiket, ők pedig semmiképp sem akarnak kérni belőle.

A *Népszavánál sztrájk van készülöben*. A nyomdászok követelik a 8 órai munkaidőt, a mit azonban a pártvezetőség egyáltalán nem hajlandó megadni. A 8 órai munkaidő jelentene 6000 korona évi több kiadást s ezt a pártkassa nem bírja el, mert annyival kellene lejjebb szállítani a kolompos urak fizetését. Azt pedig csak nem követelheti az elégedetlen munkás, hogy a fényűzésben élő vezér is valami luxusról lemondjon a nyomorult proletár kedvéért?

Pokolian érdekes ez a látvány, a mikor a nagyszáju vezérek hirdetik a 8 órai munkaidőt, de nem adják meg a saját munkástevéreknak. Ha nem tudtuk volna eddig is, hát most megkérdezhetnők: az ámtásnak melyik kategóriájába sorozzák ezek a firmák olyan jelszavak hirdetését, a melyeknek ők maguk sem hisznek! Ráismerünk a vezérekre és azok vér szerinti őseire, a farizeusokra.

Nem tudni, eljutnak-e a fejlemények a sztrájkig; mert ez volna a csattanója az egész komédiának. Sztrájk a Népszavánál! Szociálista tüntetés Bokányi ellen! Tüntető körmenet Garbai ellen és ablakbeverések a zsarolóknál! Kacagni lehetne rajta!

Ha idáig nem is jutnak, akkor is tanulságos az eset nagyon. Az elvtársak példája maga bizonyítja, hogy a mit a társadalmat megváltó panamának hirdetnek, az bizony nem más, mint egyesek részére busvs hasznot hajtó — kuruzslás.

UJDONSÁGOK.

* **Kinevezés.** A nagyváradi itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló királyi itélőtábla kerületébe *Tóth Imre* gyulai díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** A vízvezetéki víz megtakarítása végett a júniusi közgyűlésen határozatba ment az utcák locsolására két szivattyus kutnak a felállítása, mely a Körösből egyenesen szivja fel a vizet s míg egy ilyen de elektromos hajtása kuté, mely a vízműtelep gépeit látja el elegendő vízzel. A belügyminiszter ezen határozatot jóváhagyta és a vízmű bevételeinek terhére a kutak felállítását engedélyezte.

* **A bicikli mint adó alany.** Dr. Kazay Kálmán a törvényhatóság agilis tagja igen érdekes indítványt adott be a városhoz. Azt kívánja dr. Kazay, hogy nemcsak a bérkocsikat és igákat, hanem az összes két vagy

három kerekű járműveket, biczikliket és motorokat, szóval minden modern luxus járművet addóval rójának meg. Indítványozó szerint ez a szokás már több városban meg van honosítva és közbiztonsági szempontból is indokolt, hogy az eftajta járművek számokkal legyenek ellátva. Az indítvány nem csekély jövedelmi forrást biztosítana ugyan a városnak, mégis aligha fogják elfogadni, mert ma a bicikli nem luxus jármű, hanem igen sok szegény embernek a kenyérkeresethez szükséges eszköze. A ki csak passzióból biczikliz, az könnyen kifizeti az újfajta adót, ellenben a ki rá van szorítva a kerékpárra, azt igazságtalanul sújtánók.

* **Kinevezések a városnál.** A körös-parti tornyos épület poros szobában rég nem drukoltak olyan sokáig és olyan nagyokat, mint mostanában. Nem fényes színekúra, vagy valami zsiros falat elnyeréséről van szó, hanem egyszerű kis állások betöltéséről, melyeknek jövedelme oly szerény, hogy napi kenyérhez egy kis meleg enni valót is biztosít. Három havi dijasi állás jött üresedésbe a városnál, melyet a dijnokok sorából töltenek be. Az elhunyt *Szántay* és *Kolontáry*, továbbá az irnokká választott *Ackandesz István* örökére mintegy 25 pályázó aspirál a kisemberek sorából. Reméljük, hogy polgármesterünk igazságérzete és tapintata megtalálja a helyes módszert és az illetéktelen befolyások mellőzésével a szolgálati időrendet, kvalifikációt és a végzett munka minőségét egybevéve hozza meg határozatát a kinevezésnél.

* **Uj ovoda.** Régen hiányát érezte Beél község egy óvodának s mindent meg is tett, hogy kieszközölje azt. Most végre létesült a rég vágyott óhaj, amennyiben *Vasady Lajos* királyi tanfelügyelő a tegnapi nap folyamán megnyitotta az óvodát, ahol az óvónői állást *Aczel Gizella* foglalta el.

* **Forgalomzavár a vasuton.** Hőfuvás miatt a tarnopol—zborazi vasuton az összes forgalmat előreláthatólag huszonnégy órára be-szüntetik.

* **Mikor sürgős az óvatolás.** Izgalmas jeleneteknek tanui pár nap óta *Komádi* község lakói. A jeleneteket egy házaspár idézte elő s előreláthatólag azok komoly következményekkel fognak végződni. *Goldberger Sámuel* komádi dűsgazdag kereskedő fiatal feleségével pár év óta rossz viszonyban él. Az asszony e viszony-nak egyszer s mindenkorra véget vetendő tegnap előtt Nagyváradon járt és innen egy ügy-védjelölt társaságában utazott vissza Komádiba. *Goldberger* megérkezése után pár perc múlva *Goldberger* megjelent a csendőrségen és ott *Vigvári* csendőrőrmesternek jelentette, hogy felesége 70.000 korona értékű értékpapirt akar tőle elvinni. A csendőrőrmester a feljelentés alapján megjelent *Goldberger* lakásán és ott megakadályozta az értékpapírok elvitelét. A csendőrőrmester ezután a papirokat lefoglalta. Az iratok pecsét alá kerültek és most már mint bűnjelek a hatóságnak képezik tulajdonát. *Goldberger*nek akkor jutott eszébe, hogy az okmányok között van egy pár váltó, melyek tegnap jártak le s ha meg nem óvatoltatja a váltókat az illető adósok kiszabadulnak a fizetés alól. A váltókra föltétlen szükség volt s ezt még az éj folyamán meg kellett keríteni. *Goldberger* ezért még az éjjei tárgyalást folytatott dr. *Váry Albert* ügyésszel, aki kiadtatta a váltókat. A történetek után *Goldberger*né

vendéglőbe költözött. Mindezen történetek pedig nem folytak le titokban, mert a község jó része oda csődült a kérdéses épület elé és állandó érdeklődéssel kísérte a történetet, mely jelenleg már a bíróságnak ad dolgot.

* **Népkönyvtár Kocsuban.** Tenke-Kocsuba község részére a miniszter legújabbán 50 kötet könyvet adományozott. A könyvadományok már meg is érkezett a községbe. Ezt az újabb könyvadományt szíven a D. M. K. E. eszközölte ki a község részére.

* **A magyarcsékei megyebizottsági tagválasztás.** A múlt évi október hó 28-án Magyarcsékén tartott megyebizottsági tagválasztáson *Ertsey Zsigmond* és *Sterba Szabolcs* lettek megválasztva megyebizottsági tagoknak. A választást dr. *Popescu János* nagyszalontai ügyvéd meglebbezte s ennek alapján az ügy a közigazgatási bíróság elé került, mely most döntött a felebbezés ügyében. A közigazgatási bíróság a felebbezésnek minden pontját átvizsgálta, azonban nem találta azokat beigazoltaknak, miért is a felebbezést elutasította.

* **Gázömlés a szerkesztőségben.** Tegnap délután ugy fél 5 óra tájban a »Tiszántul« szerkesztőségébe felment a lap két belső munkatársa, *Tyll János* és *Véssey Kálmán*. Amint az ajtót kinyitották, erős gázzzag csapta meg őket. A két hírlapíró rögtön észrevette, hogy a gázzal van valami hiba. Óvatosan bemenve az első szobába, észrevették, hogy az egyik lámpa csapjából oldalt égő gáz tör elő ugyannyira, hogy a cső már egészen forró lett. Szerencse, hogy a dolgot idejekorán észrevették, mert a szobák már annyira meg voltak gázzal telve, hogy bármelyik pillanatban robbanástól lehetett tartani. Azonban *Véssey Kálmán* behatolt a szobába és zsebkendőjével elfojtva a forró cső gázkiömlését, társának segítségével megakadályozta az esetleges szerencsétlenséget.

* **Uj vasut a megyében.** Igen fontos és nagyjelentőségű vasut van épülőben jelenleg Bihar és Szilágy közt. Az új vasut igen alkalmas összekötő forgalmi eszköz lesz Nagyvárad és Szilágysomlyó között, mely utat ez ideig csak nagy idővesztés és kerülő árán lehetett megtenni. A vasut közigazgatási bejárását a miniszter elrendelte s ennek vezetésével dr. *Képesy Árpád* miniszteri osztálytanácsost bízta meg. Az új vasut *Csucsánál* fog kiágazni a magyar államvasutak vonalából s egyenes összeköttetést fog képezni Szilágysomlyó és Csucs között.

* **A Náci bácsi mozija.** *Szenzációs új műsor.* A nemrég történt óriási Pécskai vasuti szerencsétlenség látható a »Nemzeti« étteremben; tehát senkise mulassza el ezt a gyönyörű képet megnézni, mert csak pár napig látható. Ezenkívül szebbnél szebb válogatott új műsor kerül a hatalmas vetítőre. Szabad bemenet. — Belépti díj nincs. *Szenzációs új műsor!*

* **Borsalino őszi kalap újdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

* **Magyar daltársulat a korona kávéházban.** A nagy zsidóünnepnap megszüntével azaz hétfőn és minden este egy jól szervezett férfi- és nőtagokból álló daltársulat tartja előadásait. Naponta változatos műsor. Egész éjjel nyitva. Kezdeté este 9 és fél órakor. Belépti díj nincs. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein Lajos*, kávé.

Pusztító vörheny.

Még a folyó év tavaszán megirtuk, hogy *Érmihályfalván* fellépett a vörheny a gyermekek között s rövid idő alatt valóságos pusztítást vitt véghez. A nagykiterjedésű községben csak későn lehetett megállapítani a vörheny járványt, mert a gyermekek betegesen tovább is feljártak az iskolába s csak akkor maradtak már odahaza, amikor az erős láz miatt nem tudtak felkelni.

A szülők pedig csak elősegítették a járvány terjedését. Beteg gyermekeiket »megrontás« ellen titokban házi gyógyszerekkel kezelték. Orvost nem vettek igénybe. A járványról ilyen körülmények között hivatalosan nem vehettek tudomást.

A járvány alatt éppen a hatóság volt az, mely hivatalosan tudomást szerzett a betegségről. Tudták ugyan, hogy van járvány a községben, azonban mert hivatalos pecséttel ellátott rubrikázott jelentés nem érkezett róla senkitől, egyszerűen nem vették tudomásul. Csak nagy sokára, amikor már infloribus volt a járvány, fedezte fel a községi orvos a veszedelmes betegséget. Akkor sem azért, mert hívták valamelyik beteghez, hanem egy hivatalos látogatás alkalmával. Természetes ezután a legnagyobb energiával fogott hozzá a hatóság a járvány továbbterjedésének megakadályozásához, azonban eddig csak nagyon kevés eredményt értek el.

Az iskolákat azonnal bezárták s a szülőkre a legszigorubb parancsot adták ki, hogy gyermekeik esetleges megbetegedését azonnal jelentésék. A legszigorubb intézkedések dacára is a járvány május óta még mindig nem szűnt meg. Az iskolák még mindig zárva vannak. Az alispán állandóan figyelemmel kíséri a járványt és az esetekről rendszeres jelentéseket tétet. Most, hogy az erős hideg egyszerre beállott, tegnap szigorú rendeletet küldött az *érmihályfalvai főszo'gabíróhoz*. E rendeletben felhívja az alispán *Dobozy főszo'gabírot*, hogy tekintettel a hideg felléptére utasítsa a község lakosságát a legnagyobb óva'osságra.

A szülőknek tegye kétszeres feladatává a gyermekeikre való felügyeletet. Továbbá szigorú vizsgálat tárgyává tegye minden egyes megbetegedés okát. Az esetben pedig, ha beigazolást nyer, miszerint a szülőt gondatlanság terheli, a legszigorubb büntetést alkalmazza.

A másik eset, mely az előbbinél sokkal veszedelmesebb mértékben lépett fel *Kaluger* községében van. Itt október 8 án lépett fel a vörheny, s már 6 halottja van. Az alispán itt is szigorú intézkedéseket fogantatosított.

Tegnap a belügyminiszter sürgönyileg tudakozódott a fenti két járványról az alispántól. A belügyminiszter sürgősen kéri tudatni az óvintézkedések tartalmát és azok fogantatosítását.

Leharapott orr.

Az elhagyott leány bosszúja.

Beél községben általános beszéd tárgyát képezi az a különös eset, mely vasárnap délután játszódott le az ottani csendőrőrsvezető és egy helybeli fiatal leány között. A csendőrőrsvezető ugyanis, aki szerelmese volt a leánynak, meg-unva azt, szakítani akart vele s mivel a leány ebbe semmiképpen belenyugodni nem akart, áthelyezését kérte. Mikor a leány ezt megtudta, a következőképp bosszulta meg magát a hűtlen legényen:

Vasárnap délután tudomására jutott *Fel-soussky Piroskának*, hogy régi kedvese, *Gerlai* csendőrőrsvezető, aki egy idő óta nagyon hidegen bánt vele, végkép szakítani szándékozik. Meg tudta azt is, hogy már beadta áthelyezési kérvényét, noha neki házasságot ígért annak előtte.

Még a délután folyamán ürügyet keresett

a leány, hogy találkozhasson a legénnyel s mikor szembe került vele, a következőképpen szól hozzá:

- Lássá, nem szép magától, hogy itt akar hagyni, hiszen megígérte, hogy feleségül vesz.
- Régen volt az, hugom.
- Hát mást szeret már kigyelmed?
- Nincs gondom nekem szerelemre, meg ha mást is, nem tartozik az magára.

A leány ezután kérte a legényt, hogy ne hagyja el, mert ő még most is szereti.

A leány azonban hallani sem akart róla. Mikor a leány látta, hogy kérése mit sem használ, bosszujára gondolt. Kigyóképpen simult a csendőrhöz s egy bucsu-csókot kért tőle. A leány először vonakodott, de aztán meg akarta csókolni volt kedvesét mit sem sejtve. A leány ekkor a térti orra felé kapott s azt csúnyán leharapta.

— Ne kellessél másnak, ha az enyém nem akartál lenni.

És azzal elszaladt. Az őrsvezető, kinek orrából csak úgy csurgott a vér, elfogatta a leányt, ki most a büntetését várja. Átszállítják az ügyészségre.

TÁVIRATOK.

A horvátok és annexió.

Budapest, október 22. Rauch báró ma nyilatkozott a horvát helyzetről. A báró nyilatkozata szerint az annexió a horvátok között kedvező fogadtatásra talált.

Botrány a szerb minisztertanácsban.

Belgrád, október 22. Tegnap a szerb minisztertanácsban megjelent Péter szerb király is, hogy ott György herceget megdorgálja. Amikor a király a herceget eddigi viselkedése miatt kezdte dorgálni, a herceg ököibe szorított kézzel rontott a királyra, mire a miniszterek testükkel igyekeztek felfogni a csapást s így a herceg nem tudta megütni Péter királyt. A király mikor különben György herceg közelébe jutott nyakon ütötte. Erre a miniszterek a testőröket hívták, akik a dühös herceget nemcsak a tanácskozásból, de a konakból is kidobták.

Igazságszolgáltatás.

Kardosékat felmentették.

A budapesti büntető törvényszék tíz napon át tartó tárgyalás után ma féltíz órakor hirdette ki ítéletét a Kardos ügyben. Az ítélet-hirdetésre óriási közönség jelent meg. Maga az ítélet óriási szenzációt keltett. A bíróság úgy a fogva levő Kardos Árpád és Kardos Gézát, valamint a szabadlábon levő Kardos Zoltán, Kardos Lipót és Kardos Dezsőt a hűtlen kezelés büntetendő vádjával — büntetendő cselekmény hiányában felmentette. A bíróság kimondotta határozatilag, hogy Kardos Árpád és Kardos Géza azonnal szabadlábra helyeztesék. Az ítélet indokolása részletesen elmondja, hogy a bíróság a vádlottak bűnösségére semmitéle konkrét és elfogadható bizonyítékot nem talált, mert amit a vád állít, az egyszerű kereskedelmi szokáson alapuló kereskedelmi ügyszokás, amelyet a büntetőtörvénykönyv nem sorol el büntetendő cselekmények közé.

Az ügyészség az ítélet ellen felebbezést jelentett be, ugyancsak a feljelentő Vécsey Tamás egyetemi tanár is képviselője is. A védők és vádlottak természetesen megnyugodtak az ítéletben. A tárgyalás után dr. Pollák Ilés és dr. Gál Jenő védők haragosan keltek ki a rendőrség, az ügyészség és a vizsgálóbíró ellen, akik szerintük, bár előre láthatták volna, hogy nincs büntetendő cselekmény, mégis vizsgálati fogságba helyezték és kilenc hónapig lecsukva tartották a most felmentett embereket.

Harc a magyar és román munkások között.

Május havában Szaránd községben vagy 50 munkás dolgozott együtt, akik közül körülbelül a fele magyar a fele román anyanyelvű volt. A munkások között már rég óta viszálykodás folyt, minek fő oka a románoknak a magyarok iránti gyűlölete volt. Ez az ellenszenv május 3 án teljes erejében tört ki az erdőben dolgozó munkások között. Az eset a következő:

A magyar munkások szokásuk szerint e napon is énekelni kezdtek magyar dalokat, mi a románoknak sehogyse tetszett. Az egyik román munkás átszólított hozzájuk, hogy hagyják abba a dalolást. Ebből aztán nagy veszekedés, nagy verekedés fejlődött ki a magyarok és a románok között, úgy, hogy a munkavezető csendőrséget volt kénytelen hivatni. Mire a csendőrök megérkeztek addig már több sebesült feküdt vérében a földön. Így Oláh István, Kis Beni magyar munkások. A csendőrök 9 román munkást elfogtak és ezek felett ítélezett tegnap a törvényszék Millye Gyula elnöke mellett. A védelmet Kertész Ferenc dr és Zigre Miklós dr szolgáltatták.

A tanuk vallomása után beigazolást nyert a vádlottak bűnössége s a törvényszék súlyos testi sértés vétsége miatt a következő ítéletet hozta.

Sinelán Miklós 7 havi, Bordás Tógyer 7 havi, Zsuka Alexa 8 havi börtönt, Hulbán György, Zahn Péter, Lenka Vaszali, Potos János, Pap György pedig 5—5 havi fogházat kapott súlyos testisértés vétsége miatt.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 22.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	— — —	10.38
Rozs okt.	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt.	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul.	— — —	6.69

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, okt. 22.

Osztrák hitelrészvény	— —	631.25
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
Leszámitoló bank	— —	743.75
Rimamurányi	— —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— —	692.25
Közuti vasut	— —	552.—
Városi villamos vasut	— —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. okt. 22.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	93.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— —	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	— —	93.50

Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	— —	94.50
Osztrák járadék papírban	— —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— —	97.25
Osztrák korona járadék	— —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— —	1 97.50
Magyar hitelbank-részvény	— —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— —	730.—
Magyar hitelrészvény	— —	748.—
London vista	— —	631.50
Páris vista	— —	689.50
20 márkás arony	— —	23.51
20 frankos (Napoleonder)	— —	19.09
Német birodalmi márka	— —	117.62

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

35.

— Mátyás! kiált föl dühtől tajtékzó szájjal a földműves, öklét fenyegetőleg fölemelve, de csakhamar mérsékelvén magát, a fanyar szemrehányásnak egy nemével mondá: sajnálom hogy az a kit meglátogattam, saját házában ilyen mélyen sért, s ráadja magát, hogy becsületes asszony feleségemet rágalmazza, alacsony módra ártatlanul!

Mátyás szólani akart, de Varga ingerülten kilépett a torn cról, s elhagyta az udvart.

Icig, mint tudjuk, az ablak előtt várt s midőn a földművest jönni látta haragos arccal, sápadtan — kiszaladt elébe.

— Egy szóra János gazda, egy rövid szóra!

— Rövid legyen! — jegyzé meg amaz.

— Ha valaha szándékában volt velem szivességet tenni, nyg tegye meg most azt, hogy jöjjön be hozzám egy meszely borra.

— Megvesztél?! Miért innám nálad, mikor asztalomon jobb bor van.

— János gazda, akármilyen jó is a bora, az enyémnek ezuttal jobb hatása lesz kendre!

— Álj félre utamból, éppen jókor jössz boroddal!

— János gazda! — kiált utána Icig, — ha már nem akarja megkóstolni boromat s mindenáron haza akar menni, ám menjen, csak aztán maradjon otthon csak egy óráig, egy rövid félóráig ne mozduljon ki a házból.

— Miért ne mozduljak ki a házból? s miért üljek otthon? Megmondod e azonnal, vagy megfojtalak, mint az undok s ürügy nélkül csaholó kutya!

— János szomszéd, — folytatá Icig suttogó, halk hangon, kelmed indulatos ember, ne menjen a pap réjtjére vezető ösvényre, mert ha véletlenül Ferencel, meg még valakivel találkoznék . . . mindezt csak azért mondom, mert tudom, hogy kelmed indulatos ember, aztán minek is keverednék bajba — egyébiránt én semmit sem mondtam s kelmed elég okos ember . . .

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Viszontlátás. Telik onnan jobb is.

Imádom . . . Ha komolyan imádjá a lila, homálysülte puszták ködbeboruló napsugarát, akkor lépjen be a »Holnap« e. irodalmi társaságba, vagy vegyen néhány hideg félfürdőt. Ha paródia akar lenni, akkor pedig nem elég ötletes.

N. J. A kollégának beküldött versei közül egyik igen gyenge s papirkosírra ítéltetett. A második alkalomlag jöhet némi simáccsal.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

M. kir. államvasutak üzletvezetőség Szeged.

25645—1908. szám. III.

Pályázati hirdetmény.

A Szécsány állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére a f. évi augusztus hó 14-én kelt 25645. szám alatt hirdetett pályázatot érvényen kívül helyezték és arra ezennel újabb nyilvános pályázat hirdetetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1908. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított 5 éven át vagyis 1913. évi november hó 30-áig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: az emeleten: 2 szoba és ez árnyékszék közös használata, a földszinten 1—2 oszt. étterem 47.15 m² egy közös célra szolgáló III. oszt. váró és étterem 59.78 m², egy 17 m területű tállaló, 320 m² területű nyitott kert a pincében egy konyha, egy mosogató, 1 élés kamara egy pince, azonkívül egy jégverem.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és »Ajánlat a magyar királyi államvasutak fent kiírt Szécsány állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre« felirattal ellátott lepecsételt borítékban zárt nem különben kell okmányokkal felszerelt ajánlatot 1908 évi október hó 22 déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21 sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1908. évi október hó 21 déli 12 óráig vagy személyesen vagy királyi posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb, utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de soha a névértéken felül számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétlétlét megemlíthető ugyan, de a letétlétlét nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (Zsótár ház II. em. 4 szám.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, mi-ért is az aján-

lattevőbről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknck elfogadják.

A fentebbi feltételektől ellérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételt, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, érős szegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

!!! Idei akác méz !!!

NAPONTA friss tea-vaj ::

NAPONTA frissen pörkölt kávék

NAPONTA legizletesebb francia faj

csemege szőlő szétkülés.

BORNYOMÓ ZSÁKOK,

ÜRMÓSÁGHOZ szükséges anyagok. Nemkülönben tiszta es friss fűszerárak a legelőnyösebben beszerezhetők

MEZEY JÁNOS és TÁRSA

fűszer es csemege üzletében Szent László-tér nagyváradi takarékpénztári épület. Telefon 249.

! Friss töltésű ásványvizek. !

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében 1 koronás szövetkezetet alakít.

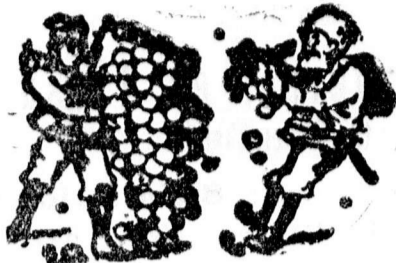
»Közgazdasági Koronás Takaréék és Hitel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében es a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálta eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

Szőlő-oltványokat

szállit, fajtiszta ságüért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: Caspari Frigyes, Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismerő levelek, emélfogva minden szőlőbirtokos megrendésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy sz mint irasbelileg bizonyoságot szerezhet magának fenti szőlőteleg feltétlen megbízhatóságáról.

Az őszi ujdonságok már megérkeztek!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, es zsebrendők különlegességek, női berliner, gyapju es selyem kendők, es escharpok. — Schroll féle sítónok es vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés árak!

Kézimunkák es minden hozzávalók

!! FELTÜNŐ OLCSÓ ARAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ES NŐI DIVATÁRUHAZÁBAN. — Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: TELEFON 703. ::

Gőzmosóda vegytisztítógyár

— Nagyvárad, Gilányi-utca. —

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemü fehéremüek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítónkban női es férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakyszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- es hazaszállítását saját

kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki es városi telefon szám 398.

K É S Z I T :

Mindennemü vasszerkezeteket, vashidakat, vasszerkezetü víztornyokat, víztartályokat, — csigalépcsőzetet, üvegtetőket, vasablakokat, modern vasrácszatokat, különleges takaréktűzhelyeket.

Géperőre berendezett vasszerkezet, épület, mü-
:: lakatos, sajtoló es csavargyártó telep ::

HRAZDIL EMIL Nagyvárad, Rózsa-u.
= Saját-ház. =

Mindennemü lakatos árakban nagy raktár. Vidéki szállításokra berendezkedve. — Tanulók felvétetnek.

K É S Z I T :

M. kir. szab. ablak szellőztetőt, szab. önműködő ajtócsukót. Padlásvilágító es szellőztetőket. Fa es acélredőnyöket napellenzőket, vas es réz portálékat, mindennemü lakatos árak gyártója.

Tüzifát

legolcsóbb napi áron házhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház
Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Belépési felhívás.

A nagyváradai hitelbank takarékos és
segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyváradai hitelbank takarékos és
segély szövetkezet 1908 január 1-én

új 7-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait
apróbb betétek által a tőke takarításra
buzdítsa, amennyiben minden tag heti
betétei által önmagának tőkét gyűjt

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki
magát három éven keresztül hetenként
legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének
4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön
képen felvenni, mely kölcsönnél a leg-
méltányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész
után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét
már az első heti betét és beiratási díj
befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a
heti befizetéseket postán, (cheque) lapok
utján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e.
9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradai hitelbank takarékos és
segély szövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Hosszas készenlétek után forgalomba hoztuk a
Wolfram lámpát

melynek áram-nyugtatója az izzólámpával szem-
ben **75 százalékos megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.**
60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa **különlegességek,** fény-
képző lámpák, ugyancsak **5 százalékkal**
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← csillár- és izzólámpa-üzemeltetési
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

1. léőről 12 léőrig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítá-
sát, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

— czipő és csizmagyár. —

Cs. és kir. közöshadsereg szerződéses szállítók.

■ ■ ■

Nagyvárad.

■ ■ ■

Fióközletek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazar épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Heredeti Gyári szabott árak!!!

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona,
aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szak-

— mába vágó munkát olcsó árban és jótállással —

Fogtechnikai laboratórium. **Berdacs Jenő,** fogtechnikus. Rákóczi-ut 22. sz.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Biharmegye legnagyobb kész női
és gyermekruha áruháza **Wéber Testvérek.**

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész
női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó
bevásárlási forrás. =====

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megren-
delések elfogadtnak.

